

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK

FÓKUSZBAN A TISZTA VÍZ ÉS AZ ÓCEÁNOK VÉDELME

A Fenntartható Fejlődési Célok sorozatunkban részletesen bemutattuk a Béke, igazság és erős intézmények (SDG 16), a Partnerség a célok eléréseért (SDG 17), a Fenntartható városok és közösségek (SDG 11), a Felelős fogyasztás és termelés (SDG 12), az Egészség és jólét (SDG 3), a Tisztességes munka és gazdasági növekedés (SDG 8), az Ipar, innováció és infrastruktúra (SDG 9), valamint a Fellépés az éghajlatváltozás ellen (SDG 13) célokat, és most elértük a Tiszta víz és alapvető köztisztaság (SDG 6), valamint az óceánok és tengerek védelme (SDG 14) célokhoz.

ÍRTA: SZOMOLÁNYI KATALIN

A

A víz az emberek, állatok és növények létének alapvető tényezője és egyben elengedhetetlen a gazdaság számára. Védelme és a vele való gazdálkodás túlmutat az országhatárokon. A két cél bemutatásakor vázoljuk a kapcsolódó problémákat, valamint a gyakorlati lehetőségeket és érdekességeket.

6. CÉL: TISZTA VÍZ ÉS ALAPVETŐ KÖZTISZTASÁG

Az ENSZ iránymutatása szerint biztosítani kell a fenntartható vízgazdálkodást, valamint a vízhez és az alapvető köztisztasághoz (higiéniai ellátásokhoz) való hozzáférést mindenki számára mint alapvető emberi jogot. A népességnövekedéssel azonban egyre nagyobb az ivóvíz iránti igény, amit a sokszor fenntarthatatlanul működő rendszerek nem tudnak kezelni, ezzel egyes régiókban gyakori vízhiányokat okozva. A víz, azonfelül, hogy a földi élet alapja, nemcsak az egészséghez, de a szegénység csökkentéséhez, az élelmezésbiztonsághoz, a béke és az emberi jogok tisztelgetben tartásához, az ökoszisztémákhoz és az oktatáshoz is nélkülözhetetlen. Ez azonban nem adatik meg továbbra sem mindenkinek. Körülbelül 4,2 milliárd ember szá-

mára jelent mindennapi kihívást a legalapvetőbb szolgáltatásokhoz való hozzáférés, mint például a higiéniai lehetőségek vagy a biztonságosan kezelt ivóvízellátás. A víz fenntartható kezelésével képesek lennének jobban kezelni az élelmiszer- és energiatermelésünket, és hozzájárulhatunk a tisztességes munkához és a gazdasági növekedéshez, ami pedig az életszínvonal fellendülését vonja maga után. Az ENSZ 6. Fenntartható Fejlődési Célja ezt a problémakört hivatott kezelni.

2030-IG ELÉRENDŐ CÉLKITŰZÉSEK

- 6.1** Mindenhol mindenki számára megteremteni a méltányos és igazságos hozzáférést a biztonságos és megfizethető ivóvízhez.
- 6.2** Mindenki számára megfelelő és méltányos hozzáférés megteremtése az alapvető szanitációs és higiéniai ellátásokhoz, különös tekintettel a nők és a lányok, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévők speciális igényeire; továbbá a szabadtéri székletürítés felszámolása.
- 6.3** Javítani kell a vízminőséget a szennyezések csökkentésével, a hulladékterhelés megszüntetésével, a veszélyes anyagok és vegyszerek vízbe kerülésének minimalizálásával. Ezenfelül felére kell csökkenteni a kezeletlen szennyvíz arányát, és világszerte jelentősen növelni kell az újrafelhasználást és a biztonságos hulladékhasznosítást.
- 6.4** Jelentősen növelni kell a vízfelhasználás hatékonyságát minden ágazatban, és biztosítani kell a

fenntartható vízkivételt és ivóvízellátást a vízhiány kezelése és a vízhiányban szenvedők számának jelentős csökkentése érdekében.

6.5 Integrált vízkészlet-gazdálkodás megvalósítása minden szinten, adott esetben határokon átnyúló együttműködés révén is.

6.6 A vízzel kapcsolatos ökoszisztémák védelme és helyreállítása, beleértve a hegyeket, erdőket, vizes élőhelyeket, folyókat, felszín alatti vizeket és tavakat.

TÉNYEK ÉS ADATOK:

- Minden negyedik egészségügyi intézményben hiányzik a vízzel kapcsolatos alapvető szolgáltatás.
- Az ivóvízbekötéssel nem rendelkező háztartások 80 százalékában a nők és lányok felelnek a vízgyűjtésért.
- Nap mint nap közel 1000 gyermek veszti életét víz- és higiénés szempontból megelőzhető hasmenéses megbetegedések által.
- Az áradások és az egyéb vízhez köthető csapások felelnek a természeti katasztrófák áldozatainak 70 százalékáért.
- Az emberi aktivitásból származó szennyvíz 80 százaléka kezeletlenül ömlik bele folyókba és állóvizekbe.

2020-AS FEJLŐDÉS

A Covid-19 és más betegségek terjedésének visszaszorítása szempontjából kritikus fontosságú a vízhiányok megszüntetése, a megfelelő higiéniai körülményekhez való hozzáférés biztosítása.

A biztonságosan kezelt ivóvízhez való hozzáférés mértéke világszinten 61 százalékról 71-re növekedett 2017-re, azonban 2,2 milliárd ember számára ez még továbbra sem biztosított, és közülük 785 milliónak még hozzáférése sincs az alapvető ivóvíz-szolgáltatásokhoz. Ez az arány azonban még rosszabb, ha azt nézzük, hogy a legkevésbé fejlett országokban a háztartások mindössze 28 százalékában érhetőek csak el az otthoni kézmosáshoz szükséges anyagok, azaz megfelelő minőségű víz és szappan. A Covid-19-, illetve más járványok ellen az egyik legolcsóbb és az egyik fontos védekezési forma az alapos, meleg vízzel és szappannal történő kézmosás, aminek mindenhol alapvetően hozzáférhetőnek kellene lennie.

Fokozni kell a határokon átnyúló ivóvízkészletekkel kapcsolatos együttműködéseket.

Egy víztisztító mű szilárd szennyeződést tisztító tartálya

A globális édesvízkészletek több mint 60 százaléka országhatárokat átívelő medencékből származik. Ezeknek a vízlelőhelyeknek a fenntartható kezelése érdekében minden érintett országnak szükséges lenne megállapodásokat kötni a használatukról, mivel jelen állás szerint csak 17 ország jelentette, hogy az összes határukon átnyúló édesvízmedencéjükre vonatkoznak megállapodások.

A számos régióban fellépő vízhiány és magas vízterhelés veszélyezteti a fenntartható fejlődés felé vezető folyamatot.

A magas vízterhelés, ami a természetes forrásokból származó túl sok édesvíz kivétele a rendelkezésre állóhoz képest, akár pusztító következményekkel is járhat a környezetre nézve, és korlátozhatja vagy visszafordíthatja a fenntartható fejlődésben elért eddigi és jövőben tervezett eredmények elérését. Ha ez a terhelés nem csökken, akkor könnyen teljes vízhiány alakulhat ki az érintett régiókban, ami több millió embert lakhelyének elhagyására kényszeríthet.

Az édesvízhiány a legszegényebb országokban fokozhatja az éghajlatváltozással és a vízhiánnyal szembeni kiszolgáltatottságukat.

A természetes édesvizek mellett kialakított települések számára a helyi ökoszisztémák számos hasznos és – úgy mond – „ingyenes” szolgáltatást nyújtanak a helyieknek, mint például a szállítás, az öntözés vagy éppen a biológiai sokféleség megőrzése. Azonban a népesség növekedése, a mezőgaz-

Célok	Világ	Szubszaharai Afrika	Észak-Afrika és Nyugat-Ázsia	Közép- és Délkelet-Ázsia	Kelet- és Délkelet-Ázsia	Latin-Amerika és a karibi térség	Csendes-óceáni szigetvilág	Fejlett országok
6. Cél A fenntartható vízgazdálkodás, a vízhez és az alapvető higiéniai ellátásokhoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára								
Egyetemes hozzáférést kell nyújtani a biztonságos ivóvízellátáshoz.								
Egyetemes hozzáférést kell biztosítani a biztonságos szennyvízelvezetési szolgáltatásokhoz.								

JELMAGYARÁZAT

Trendek (színek és nyilak, nyílhegyek)

- Lényeges előrehaladás/terv szerint halad
- Elfogadható előrehaladás, de gyorsítás szükséges
- Korlátozott vagy nincs előrelépés
- Értékcsökkenés

Jelenlegi szint

- A cél teljesült vagy majdnem teljesült
- Közel a célhoz
- Mérsékelt távolságra a céltól
- Távolság a céltól
- Nagyon messze a céltól
- Elégtelen adat

daság intenzívebbé válása, az urbanizáció és az ipari termelés világszerte romboló hatással van a természetes édesvizekre, és mindenütt veszélyezteti a helyi ökoszisztémákat és az emberek megélhetését. Míg globálisan a szárazföldi területek 2,1 százalékát borítják édesvízellőhelyek, addig a legkevésbé fejlett országok területének maximum 1,2, de inkább csupán egy százalékát, ami mind globális viszonylatban, mind a fejlődő és fejlett országokhoz képest a legkevesebb. Amennyiben ezt a kis százalékot sem felelősségteljesen és fenntarthatóan használják, akkor könnyen kitétté válhatnak a klímaváltozás káros hatásainak, és az édesvízi ökoszisztémák stabilitása is veszélybe kerülhet.

MAGYAR EREDMÉNYEK

Magyarország a 6-os cél teljesítéséhez kifejezetten jó úton halad, de nem tér el az európai átlagtól, mivel csak Csehország és Finnország teljesítette a kitűzött célokat maradéktalanul. Minthogy az ENSZ meglévő adatainak többsége 2017-ből származik, így a jelenlegi helyzetről nem kapunk tökéletes képet. Növekedésnek indult a biztonságosan kezelt ivóvízellátásban részesülők aránya, de továbbra sem értük el a kitűzött célokat. A szanitációs szolgáltatásokban részesülők arányában azonban sikerült elérni azokat. Előrelépés történt, de a kitűzött célokat nem tudtuk még megvalósítani a népesség azon arányában, akik nem rendelkeznek sem fürdőkáddal, sem zuhanyzóval, sem fedett, megfelelő higiénijú WC-vel a háztartásukban. Ehhez hasonlóan további erőfeszítésekre van szükség a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózaton összegyűjtött, szennyvíztelepekre szállított és legalább biológiai kezelésben részesülő szennyvíz arányában, ami azonban a 2010 előtti időszak óta is folyamatos növekedésben van. Ezeken felül sikerült teljesíteni az éves teljes édesvízkivételhez és a vízfogyasztáshoz (beleértve az importot is) köthető célokat.

A VÍZKERETIRÁNYELV MEGTARTÁSA CIVIL NYOMÁSRA

A vízkeretirányelv (VKI) egy erős uniós szabályozás, amelynek célja az európai vizek védelme. Miután a tagállamok jelentős része az ebben foglalt kötelezettségeket nem teljesítette időben, félő

volt, hogy a jogszabály tartalmát felülvizsgálják és céljait gyengítik. Ez azt jelentette volna, hogy édesvizeink még annyi védelmet sem kaptak volna, mint eddig. Az Európai Bizottság azonban 2020-ban döntött: kimondták, hogy nincs szükség a vízkeretirányelv megnyitására, hiszen ez a jogi keret jó lehetőségeket ad a tagállamok számára, hogy javítsák a vizek állapotát.

A VKI-t 2000-ben hozták létre, célja, hogy vizeink jó állapotba kerüljenek és összességében a társadalom jólétét segítsék. Ez összehangolt végrehajtást igényel sok érintett bevonásával, de egyetlen európai országban sem zajlott megfelelő tempóban. A VKI szerint a vizek jó állapotát 2027-re kell elérni, de az elmúlt 20 évben ennek érdekében nem történt elegendő intézkedés. A szakértők ezt azért sem értik, mert a legjelentősebb problémákat és veszélyeztető tényezőket már 2010-re beazonosították, és a lehetséges megoldásokat is régóta ismerik. A felszíni vizek állapotának gyengülését elsősorban a folyók szabályozása és az egykori árterek elvesztése okozta. Számos országban a gátaknak és vízerőműveknek van a leginkább romboló hatása, ezenkívül bizonyos szennyezések és a túlzott vízhasználat járnak a legnagyobb kockázattal.

A tavaly hozott döntés értelmében, ahelyett, hogy az országok kibúvókat keresnének és haladékot kérnének, a VKI céljainak megvalósítására és végrehajtására kell törekedniük. Ezt megelőzően, egy 2019. decemberben lezárult megfeleléségi vizsgálat során szintén arra a következtetésre jutottak, hogy a VKI továbbra is releváns és az eredeti célkitűzésekkel összhangban van. 2018 őszén az Európai Bizottság társadalmi konzultációt kezdeményezett, így bárki kifejthette véleményét a vízkeretirányelvről. Civil szervezetek erre reagálva #ProtectWater néven kampányt indítottak azért, hogy minél több állampolgár részt vegyen a konzultációban. Az eredmény nem maradt el: fél év alatt 375 ezernél is több aláírás gyűlt össze európai szinten, vagyis az emberek jelentős része úgy gondolja, meg kell óvni értékes folyóinkat, tavainkat és vizes élőhelyeinket, és meg kell állítani a vizeket érintő természetkárosító tevékenységeket.

„A Kárpát-medencében és Magyarországon kiemelkedők a lehetőségek a vizek állapotának javítására. Adottságaink sok más országhoz képest jobbak, hiszen számos folyóparti terület alkalmas arra, hogy az éltető vizet befogadja. A Duna mentén sok mellékág visszacsatolása lehetséges, a

Légi felvétel a Holt-Tiszáról Tőserdőnél

Tisza mellett hatalmas területeket lehet visszaadni a folyónak a jelenlegi töltéseken kívül, a Dráva változatos zátonyai, mellékágai és alig szabályozott vízpartjai pedig szintén számtalan lehetőséget kínálnak a vízellátás javítására” – mondta Gruber Tamás, a WWF Magyarország Élő folyók programjának vezetője.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálata során fel kell ismerni, hogy összetett tervezésre és megvalósításra van szükség, amelyben kulcsszerepe van a mezőgazdasági területek használatának vagy a klímaváltozás hatásaira való felkészülésnek. A vízgazdálkodásban sok téren paradigmaváltás szükséges, a vízlevezetés helyett pedig a vízmegtartó megoldásokra kell fókuszálni. Ha vizeinket jó ökológiai állapotba hozzuk, és megállítjuk állapotuk további romlását, azzal a vízbiztonságot szolgáljuk és a klímaváltozás okozta sérülékenységet csökkentjük.

14. CÉL: ÓCEÁNOK ÉS TENGEREK VÉDELME

A 14. cél lényege, hogy a fenntartható fejlődés érdekében meg kell őrizni és fenntarthatóan kell használni az óceánokat, a tengereket és a

Tippek, amelyeket egyéni szinten tehetsz a tiszta víz és alapvető köztisztaság érdekében

- Zárd el a vizet, amikor nem szükséges, például fogmosáskor és zuhanyozás közben szappanozáskor!
- Soha ne húzz le a WC-ben mérgező vegyszereket, például festékeket vagy gyógyszereket, se sűrű zsiradékot, de kerülj az ételmaradékok, használt olaj öblítését is!
- Ha teheted, használd újra a szürke vizet, és ne ivóvízzel öblítsd a WC-t!
- Használj környezetkímélő mosó- és mosogatószer!
- Csak feltétlenül szükséges mennyiséget használj a vízlágyító, öblítő-, mosószerből, szappanból és egyéb kozmetikai termékekből!
- Természetes vizekben közvetlenül fürdés előtt ne kend be magad napolajjal!
- A mosogató- és mosógépet csak akkor indítsd el, ha tele van!

tengeri erőforrásokat. Ezek együttesen a világ legnagyobb ökoszisztémáját alkotják, hiszen közel egymillió ismert faj élőhelyeül szolgálnak, de a mai napig újabb és újabb fajokat fedeznek fel. Nemcsak az ökoszisztémájuk hatalmas azonban, hanem az egész bolygóra tett hatásuk is. Az óceánok bolygónk fenntartásában is jelentős szerepet játszanak – becslések szerint a Föld oxigéntermelésének 50–80 százaléka az óceánokból származik, emellett pedig elnyelik az emberi tevékenység által generált éves szén-dioxid-kibocsátás közel 30 százalékát, valamint segítik enyhíteni a klímaváltozás hatásait például azzal, hogy az óceánok az éghajlati rendszerben keletkezett többlethő 90 százalékát elnyelik. Ez azonban súlyos következményekkel is járhat. A tengerek és óceánok hőmérséklete rekordokat döntöget, ami veszélyezteti az ökoszisztémákat és pusztító hatással van a korallzátonyokra. Az éghajlatváltozás mellett a káros emberi tevékenység két másik formája is veszélyezteti az óceánokat: a szabályozatlan és fenntarthatatlan halászat, illetve a hulladékok. Az ENSZ becslései szerint évente körülbelül 5–12 millió tonna műanyag kerül az óceánokba, ami évente mintegy 13 milliárd dollár veszteséggel jár, amellett, hogy a tengeri élővilágra közvetlen pusztító hatást gyakorol. Habár több nemzetközi szervezet és cég is vállalta az egyszer használatos

Kis költségvetésű szemétszűrő rendszer Cebu városában. A Fülöp-szigeteken tisztítja a folyót

műanyagok leváltását, mégis a mai napig a tengerekbe és óceánokba került műanyag hulladékok 89 százalékát ezek alkotják. Annak érdekében, hogy tartós változásokat érthessünk el, az ENSZ 14. Fenntartható Fejlődési Célja kijelölte az elérni kívánt célkitűzéseket.

ELÉRENDŐ CÉLKITŰZÉSEK

- 14.1** 2025-ig minden tengereket érő szennyezés megelőzése és jelentős csökkentése, különös tekintettel a szárazföldi tevékenységekből eredőkre, beleértve a tengerekbe jutó törmelékeket és a tápanyagszennyezést.
- 14.2** 2020-ra a tengeri és part menti ökoszisztémák fenntartható kezelése és védelme a jelentős káros hatások elkerülése érdekében, többek között az ellenálló képességük megerősítésével és az esetleges károk kezelésével az egészséges és termékeny óceánok érdekében.
- 14.3** Fokozott tudományos együttműködés révén minimalizálni és kezelni kell az óceánok savasodását.
- 14.4** 2020-ra hatékony szabályozása a tengeri halászatnak, a túlhalászat beszüntetése, az illegális, be nem jelentett és szabályozatlan, valamint a pusztító halászati gyakorlatok befejezése. A halállomány legrövidebb időn belüli helyreállításának érdekében tudományosan is megalapozott kezelési tervek alkalmazása, amely a lehető legnagyobb fenntartható szaporulatot eredményezi a biológiai tulajdonságainknak megfelelően.
- 14.5** 2020-ra védelem alá kell helyezni és meg kell óvni a part menti és tengeri területek legalább 10 százalékát a nemzeti és nemzetközi szabályozásokkal összhangban, illetve a rendelkezésre álló legjobb tudományos eredményekre támaszkodva.
- 14.6** 2020-ra minden olyan támogatást meg kell szüntetni, amely hozzájárul és támogatja a túlhalászatot és az azzal járó kapacitásbővítéseket, valamint az összes olyan támogatási formát, amely megalapozatlan, be nem jelentett és szabályozatlan halászat fellendülésének, a továbbiakban pedig tartózkodni kell az ezekhez hasonló támogatási rendszerek bevezetésétől. Ezekon felül a Világkereskedelmi Szervezet halászati támogatásokkal kapcsolatos tárgyalásainak szerves részét kell képeznie a fejlődő és legkevésbé fejlett országok különleges és hatékony bánásmódjának.
- 14.7** 2030-ig növelni kell azon gazdasági előnyöket a fejlődő kis szigetállamok és a legkevésbé fejlett országok számára, amelyek a tengeri erőforrások

fenntartható használatából realizálódnak, többek között a halászat, a haltenyésztés és az idegenforgalom fenntartható kezelése révén.

TÉNYEK ÉS ADATOK:

- Az óceánok az emberek által termelt szén-dioxid mintegy 30 százalékát elnyelik, tompítva a globális felmelegedés hatásait.
- Az óceánok az éghajlati rendszerben keletkezett többlethő több mint 90 százalékát elnyelték, ez azonban nem fenntartható hosszú távon, mivel az óceánok hőmérséklete rekordokat dönt, és egyre gyakoribbak lehetnek az óceáni hőhullámok, amelyek kifejezetten károsak az amúgy is érzékeny ökoszisztémára.
- Több mint hárommilliárd ember megélhetése függ a tengerek és a partok mentének biodiverzitásától.
- A tengeri és part menti szennyezések nagyjából 80 százaléka a szárazföldről származik, ideértve a mezőgazdaságból származó szennyezett vizet, a növényvédőszereseket, a műanyagokat és a kezeletlen szennyvizet.
- A part menti vizek a szennyezés és az eutrofizáció hatása miatt romlanak. Összehangolt erőfeszítések nélkül a part menti eutrofizáció várhatóan 2050-re a nagy tengeri ökoszisztémák 20 százalékában egyre nagyobb gyakorisággal fog előfordulni.

2020-AS FEJLŐDÉS

Az óceánok folyamatos savasodása veszélyezteti a tengeri környezetet és az ökoszisztémát.

Az óceánok a bolygó legnagyobb szén-dioxid-elnyelőjeként aktívan hozzájárulnak a klímaváltozás elleni harchoz. Az elnyelt szén-dioxid azonban a tengervíz savasabbá tette, amit a pH-érték iparosodás előtti idők óta tartó 26 százalékos csökkenése bizonyít. Az óceánok savasodása veszélyezteti a korallzátonyokat és más kulcsfontosságú fajokat, amelyek a tengeri tápláléklánc alapját képezik, illetve negatív hatással van a tengeri ökoszisztéma által biztosított szolgáltatásokra, ideértve a halászatot és az akvakultúrát, a partvédelmet, a közlekedést és az idegenforgalmat.

Az országok kötelező erejű nemzetközi megállapodásokkal korlátozzák az illegális halászatot, de még ezeknél is összehangoltabb fellépésre van szükség.

Az illegális és szabályozatlan halászat kifejezetten pusztító hatással van az amúgy is sérülékeny

Tipppek, amelyeket egyéni szinten tehetsz az óceánok és tengerek védelmében

- Ne vásárolj korallból, teknőshéjból vagy más tengeri élőlényekből készült ékszereket és egyéb tárgyakat!
- Támogass óceánokat védő szervezeteket!
- Használj kevesebb műanyag terméket, mivel ezek többsége az óceánokban köt ki, és veszélyezteti az óceánok élővilágát! Az egyszer használatos műanyagokat pedig egyenesen kerüld!
- Kerüld a kifogott vadon élő tengeri halak vásárlását az otthoni akváriumodhoz!
- Tengerben történő fürdés előtt közvetlenül ne kend be magad napolajjal!

tengeri és óceáni ökoszisztémákra. Mivel a tengerek és az óceánok több ország partjait mossák, így a cél érdekében nemzetközi együttműködésre van szükség. 2020 februárjára már 66 tagállam (köztük az Európai Unió) csatlakozott a kikötő szerinti államok megállapodáshoz, ami az első kötelező jellegű, az illegális és szabályozatlan halászat ellen irányuló nemzetközi megállapodás. Habár a csatlakozó országok 75 százalékban magas szinten végre tudták hajtani a megállapodásban foglaltakat, ami 5 százalékkal több az előző évhez képest, mégis további összehangolt globális fellépésre van szükség annak biztosítására, hogy az illegális, be nem jelentett és szabályozatlan halászat már ne jelentsen veszélyt a halászat fenntarthatóságára világszerte.

A fenntartható halászat létfontosságú a leghátrányosabb helyzetű országok közösségeinek megélhetése szempontjából.

A halállományok fenntartható kezelése kulcsfontosságú a halászat és az akvakultúra előnyeinek kiaknázásában a szegénység, az éhezés és az alultápláltság enyhítése, valamint a gazdasági növekedés elősegítése érdekében. Az előző évek alapján a fenntartható halászat a globális GDP 0,1 százalékához járult hozzá. A fenntartható halászathoz való hozzájárulás a kisebb szigetországokban és a legkevésbé fejlett országokban a legnagyobb, ahol a helyi közösségek számára létfontosságú a víz adta erőforrások fenntartható kiaknázása. Ezen országok bruttó hazai össztermékéhez átlagosan 1,55-1,11 százalékkal járult hozzá 2011 és 2017 között.

A globális halállományt kizsigerelő halászat időleges szüneteltetése nem biztos, hogy megakadályozza a halászati területek összeomlását.

Célok	Világ	Szubszaharai Afrika	Észak-Afrika és Nyugat-Ázsia	Közép- és Délkelet-Ázsia	Kelet- és Délkelet-Ázsia	Latin-Amerika és a karibi térség	Csendes-óceáni szigetvilág	Fejlett országok
14. Cél A fenntartható fejlődés érdekében megőrizni és fenntarthatóan használni az óceánokat, tengereket és tengeri erőforrásokat.								
Növelni kell azon halállományok arányát, amelyek biológiailag fenntartható szinten belül vannak								
2020-ig a tengeri és partmenti élővilág legalább 10 százalékát meg kell őrizni								

JELMAGYARÁZAT

Trendek (színek és nyilak, nyílhegyek)

- Lényeges előrehaladás/terv szerint halad
- Korlátozott vagy nincs előrelépés
- Elfogadható előrehaladás, de gyorsítás szükséges
- Értéksökkenés

Jelenlegi szint

- A cél teljesült vagy majdnem teljesült
- Közel a célhoz
- Mérsékelt távolságra a céltól
- Távol a céltól
- Nagyon messze a céltól
- Elégtelen adat

A Manta munka közben

A biológiai szempontból fenntartható szinteken belüli halállományok aránya az 1974-es 90 százalékról 2015-re 66,7-re, majd 2017-ben 65,8-re csökkent. Habár a statisztikákon is látszik a csökkenés lassulása, azonban ez nem lesz elegendő bizonyos halászati területek középtávú összeomlásának megakadályozására, hacsak nem fogadnak el szélesebb körű intézkedéseket az állományok biológiailag fenntartható szintre történő visszaállítására. Míg a tengerek és óceánok közül a Földközi- és a Fekete-tenger halászata emelkedik ki mint a leginkább fenntarthatatlan halászati terület, addig a Csendes-óceán középkeleti régiója minősül a leginkább fenntarthatónak, bár az ottani területeken sem zajlik teljesen fenntartható halászati tevékenység.

TENGERI TISZTOGATÓK, AVAGY A MANTA-PROJEKT

Manta-projekt név alatt egy eredeti és egyedülálló kezdeményezés keretében a Manta Innovation műszaki csapata számos úttörő megoldás alkalmazásával veszi fel a harcot a műanyagszennyezés ellen. A projekt középpontjában egy olyan feldol-

gozó hajó áll, amely képes nagy mennyiségű úszó műanyag-törmelék összegyűjtésére, kezelésére és újrafeldolgozására erősen szennyezett vizeken, a partok mentén, a torkolatokban és a nagy folyók beömlésénél.

A Manta fedélzetén tudományos missziók is helyet kapnak, a kikötőben pedig oktatási konferenciákat tartanak majd a helyi lakosság számára. A hulladékgyűjtés és -újrafeldolgozás innovatív technológiai megoldásait, valamint a „zöldhajók” és az „intelligens hajók” tiszta szállítási technológiáit bemutató pedig képes lehet felgyorsítani a körforgásos gazdaság fejlődését a projekt működési területein. A Manta minden olyan úszó makrohulladékot és kisebb törmelékkel képes kivonni a vízből, melyek 10 milliméterre a víz felszínétől felfelé, és egy méterre a víz felszínétől lefelé helyezkednek el. A hulladékrétegek sűrűségétől és közelségétől függően a Manta óránként 1–3 tonnányi hulladékot tud összegyűjteni, és napi 20 órát működhet a hét minden napján. A cél az, hogy évente 5–10 000 tonna hulladékot vonhassanak ki a kijelölt területek állóvizeiből.

A projekt indulása 2024-ben várható. A Manta első küldetése során Délkelet-Ázsiában fog tevékenykedni, főként Kína, Tajvan, Indonézia és a Fülöp-szigetek területein.

A cikk szakértő partnerünk, a Planet Fanatics' Network gondozásában készült. Szerzői: **SZOMOLÁNYI KATALIN ÉS SZEPESI MÁTÉ,** a Planet Fanatics' Network munkatársai.

Kiadónk, a Ringier Axel Springer, a fontos ügyek mellett áll: kiadványainkban közérthetően és hitelesen tájékoztatunk arról, mi mindent tehetünk közösen a fenntartható fejlődés érdekében.